

Dane administracyjne dla potrzeb statystyki i oceny polityki - przykład Danii

*Warsztaty Banku Światowego
“Doświadczenia międzynarodowe w zakresie wykorzystania i ochrony
administracyjnych danych osobowych”
Warszawa, 16 maja 2016 r.*

Lars Thygesen
lthygesen@gmail.com

Przykład Danii

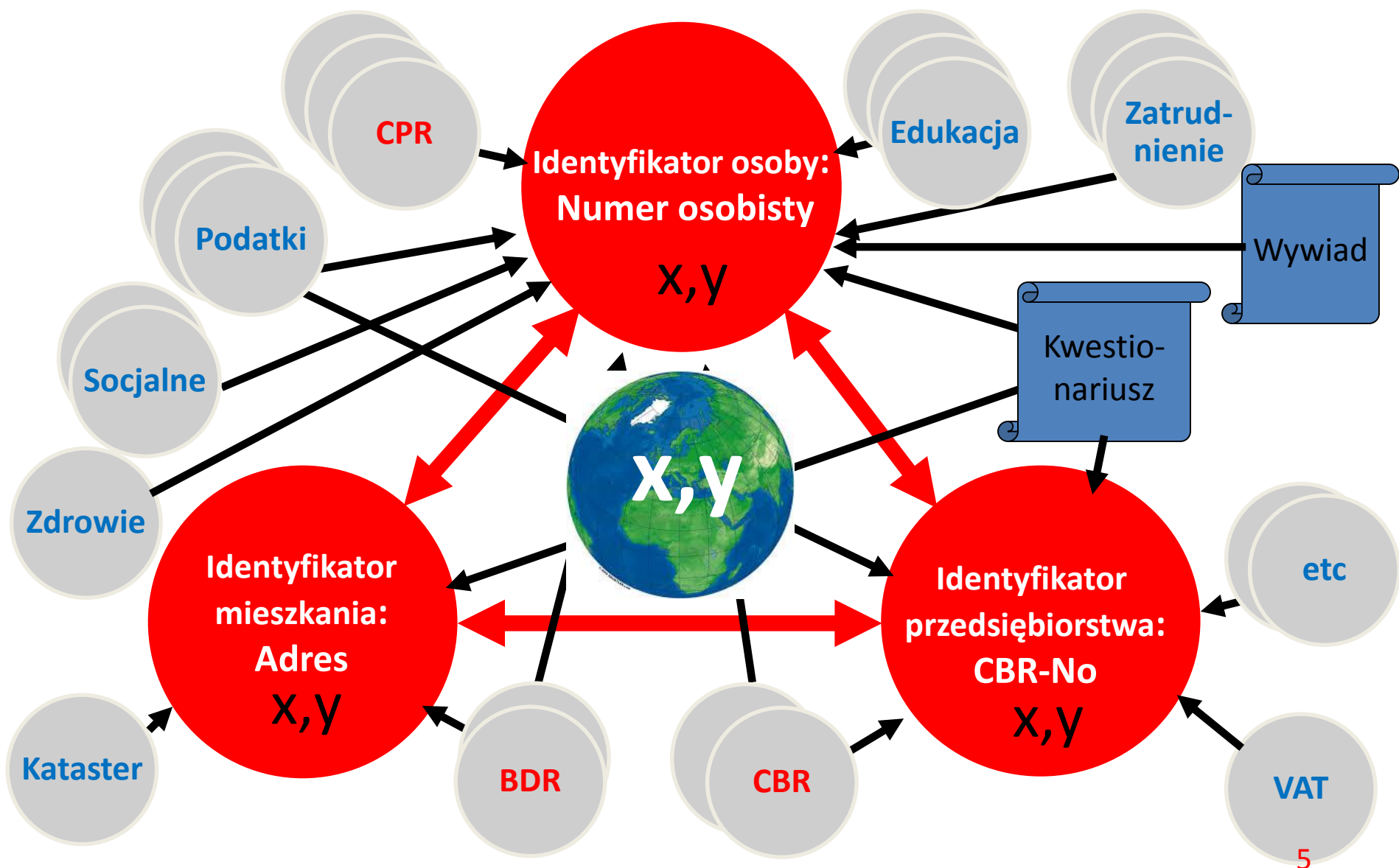
Czym jest Statistics Denmark

- Centralny urząd statystyczny
- 540 pracowników
- 37 % budżetu pochodzi ze sprzedaży usług
- Polega w znacznym stopniu na rejestrach administracyjnych

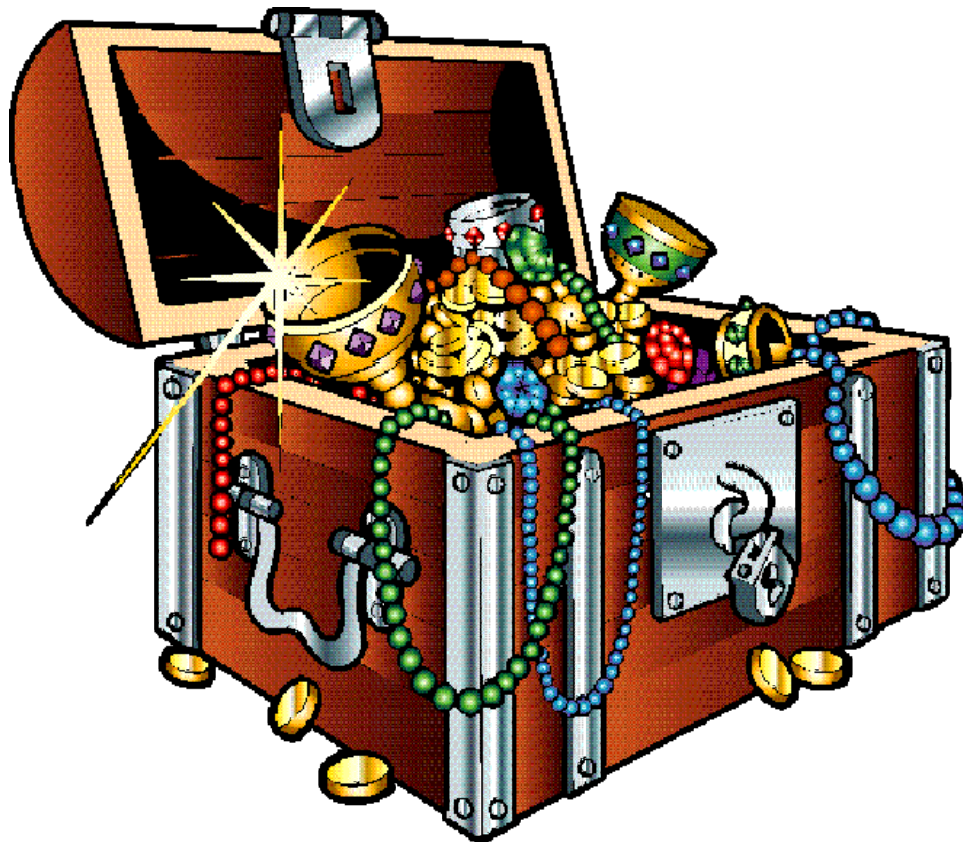
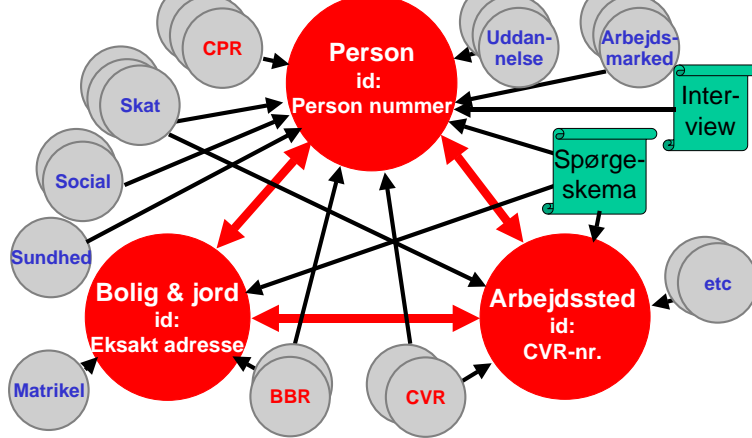
Ważne etapy

1966	Ustawa o Statistics Denmark
1968	Centralny Rejestr Ludności (CPR) Numer osobisty (PN)
1970-73	CPR
1973-75	Edukacja, praca, dochody
1977	Centralny Rejestr Budynków i Mieszkań
1978-81	Pozew: 5 gmin przeciwko Statistics Denmark
1979	Projekt Workplace Project
1981	Stat. Denmark wygrywa w Sądzie Najwyższym
1981	Pierwszy spis ludności i mieszkań oparty w całości na informacjach z rejestrów

Struktura systemu informacji statystycznej

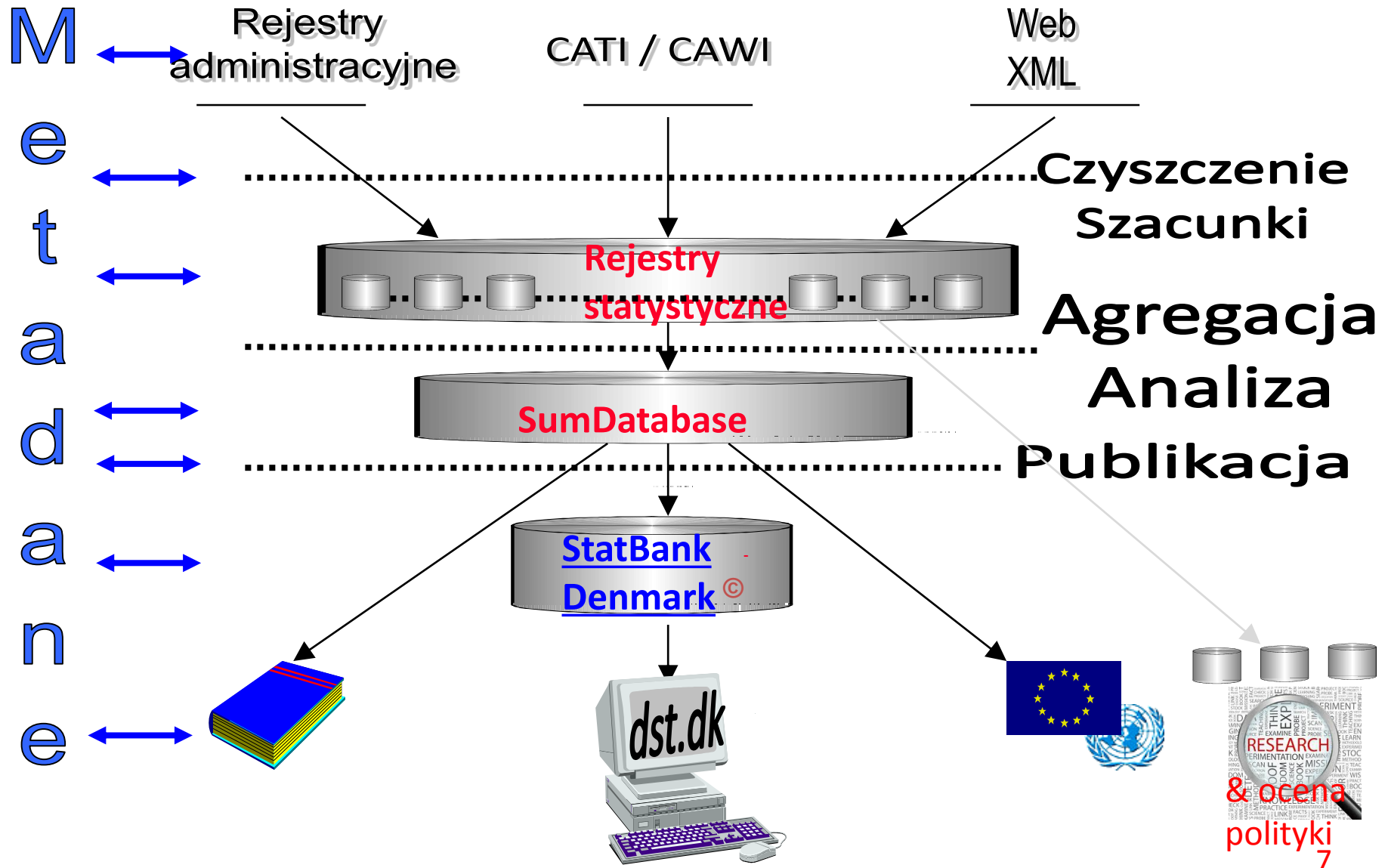
Skarby!

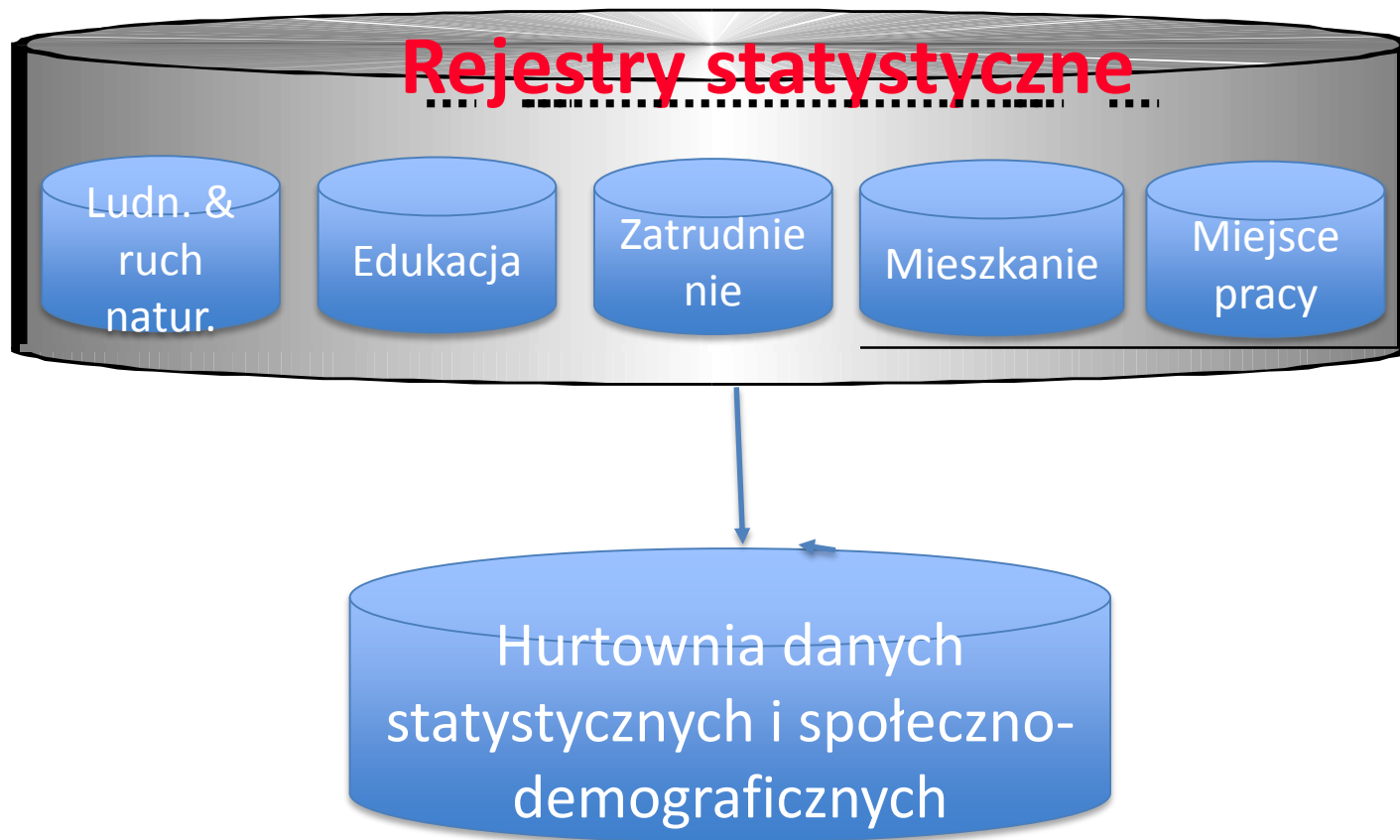
- Wysoka jakość danych
- Zasięg
- Spójność
- Łączenie i wiązanie
- Badania obserwacyjne
- Pierwszy w świecie spis ludności bez pytań

www.dst.dk/declarations

Struktura archiwum

Zbliżenie: Hurtownia danych mikro

- Uwaga: Dane administracyjne nie są dobrze przygotowane do analiz przekrojowych
- Różnice w zakresie czasu aktualizacji; brak harmonizacji koncepcji

Konsekwencje stosowania metody „archiwów”

- Zbieranie danych nie jest powiązane z ich wykorzystaniem
- Kluczowe cele są przewidziane
- Niemal wszystko można uzyskać na żądanie

Program statystyczny	Usługi płatne
Decyzja zarządu	Klienci
Za darmo w Internecie/ StatBank.dk	Pełne (średnio) pokrycie kosztów
Przykłady: Statystyki na poziomie gmin Statystyki szczegółowe	Przykłady: statystyki dla małych obszarów Jeszcze większa szczegółowość Badania i analiza polityki w oparciu o dane mikro

Współpraca z instytucjami dostarczającymi dane administracyjne

- Podstawa prawna – ale to nie wystarczy
- Duch współpracy
- Znajomość zawartości i jakości rejestrów – dokumentacja
- Wiedza o zmianach i możliwość wywarcia wpływu

Kto potrzebuje danych mikro

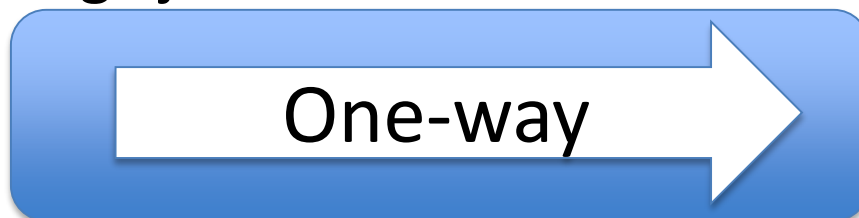
- Inne agencje statystyczne
- Organizacje międzynarodowe
- Ministerstwa i analitycy
- Samorządy
- Biznes
- Organizacje
- Badacze

Poufność i ochrona danych

- **Wyzwanie: utrzymanie zaufania społecznego**
- Regulacje w zakresie bezpieczeństwa danych
 - rygorystyczne środki techniczne i organizacyjne
 - ograniczenie wewnętrznego i zewnętrznego dostępu do danych
- Zasada *niezbędnej wiedzy*
 - Kopalnię złota trzeba eksploatować
- Wymagania muszą być określone w prawie

Organizacja

- Rejestry administracyjne utrzymywane są na potrzeby administracji
 - muszą jednak spełniać pewne standardy
 - łączone w razie zaistnienia potrzeby administracyjnej
- Statystyki są „produktem ubocznym”
- W systemie statystycznym nie ma dostępu do danych indywidualnych
 - Droga jednokierunkowa

Zasady

- Nikomu nie należy udostępniać danych mikro **zawierających identyfikację**
 - Ponieważ prędzej czy później skończy się to katastrofą
- Zanonimizowane dane mikro powinny być dostępne wyłącznie dla upoważnionych organizacji i w bardzo bezpiecznych warunkach, pod kontrolą
 - Ponieważ możliwa będzie identyfikacja niebezpośrednia
- Niezbędne jest i zaufanie i kontrola
- Nawet komórki tabel muszą być dyskrecjonalne
- Zob. <http://dst.dk/ext/502998790/0/formid/Data-Confidentiality-Policy-at-Statistics-Denmark--pdf>

Dostęp online do danych mikro

Równoważenie ochrony danych i ich użyteczności

- Wyłącznie dla badaczy i analityków z upoważnionych jednostek badawczych i analitycznych
- Specjalne serwery, nie połączone z produkcyjnymi serwerami statystycznymi
- Zanonimizowane dane mikro (osób prywatnych i firm) pozostają w Statistics Denmark
- Wyniki z rezultatami statystycznymi są wysyłane e-mailem, zapisywane w dzienniku i sprawdzane
- Rygorystyczne środki ochrony danych i surowe sankcje w razie naruszeń regulaminu

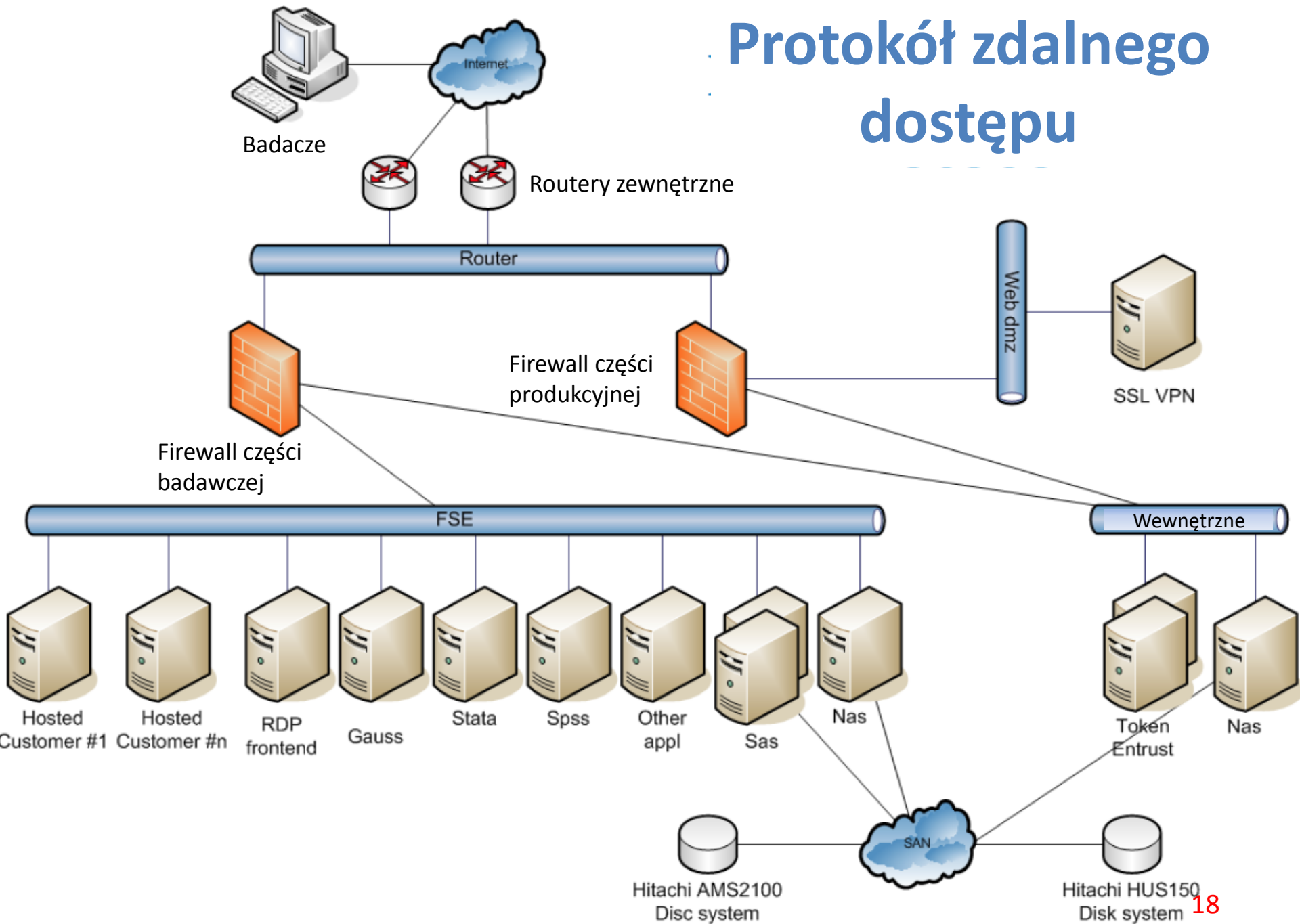
Badania w oparciu o rejestry

- **1986:** Statistics Denmark uruchamia dostęp „on-SITE” (na miejscu) dla badaczy.
- **1993-2000:** możliwość wysyłki programu do Statistics Denmark i otrzymania wyników.
- **2000:** Statistics Denmark uruchamia dostęp „on-LINE” dla badaczy: bezpośredni dostęp z własnego komputera do baz danych Statistics Denmark
- **2002:** Ministerstwo Nauki zaczyna wspierać dostęp badaczy do komputerów Statistics Denmark oraz aktualizację/dokumentację wybranych baz danych

Wykorzystanie dostępu przez badaczy

- 1986: 2 badaczy
- 1997: 71 badaczy
- 2002: 151 badaczy
- 2004: 277 badaczy
- 2008: 667 badaczy
- 2012: 1,000 badaczy
- 2014: 1,400 badaczy

Protokół zdalnego dostępu

Organizacja usług badawczych

- Dane dla potrzeb badań obsługiwane są przez wyspecjalizowaną Jednostkę Obsługi Badań w Statistics Denmark
- **Zarządzanie zdalnym dostępem** oraz przydzielanie upoważnień, kontrakty etc.
- **Koordinacja danych** ze wszystkich działów Statistics Denmark
- **Dostarczanie danych** na potrzeby wszystkich projektów badawczych
- **Doradztwo** dla badaczy – nowe i stare projekty
- **Prace związane z komputerami.** Aktualizacja baz danych części badawczej

Dyrektywa UE o ochronie danych osobowych z 1995 r.

- Musi być wdrożona i wprowadzona do prawa krajowego
 - Np. w Danii nastąpiło to w 2001 r.
 - Urząd Ochrony Danych
- Uznaje potrzeby statystyki i badań
 - Wyłączenie z zasady świadomej zgody
 - Wyłączenie z zasady możliwości wglądu
 - Dane mogą być przechowywane wraz z identyfikacją
 - Dane muszą być wykorzystywane ściśle do celów statystycznych i badawczych
- Duński Urząd Ochrony Danych był zadowolony z wprowadzenia możliwości użycia danych mikro dla potrzeb statystyki, badań i analiz

Rozporządzenie Ogólne o ochronie danych z 2016 r. (GDPR)

- Wchodzi w życie 24 maja 2016 r., a obowiązek stosowania rozpoczyna się od 25 maja 2018 r.
- Ma moc natychmiastową jako prawo krajowe
- Wzmocni harmonizację prawa w różnych krajach
- Ułatwi udostępnianie danych w trybie transgranicznym
- Może być suplementowane przez prawo krajowe

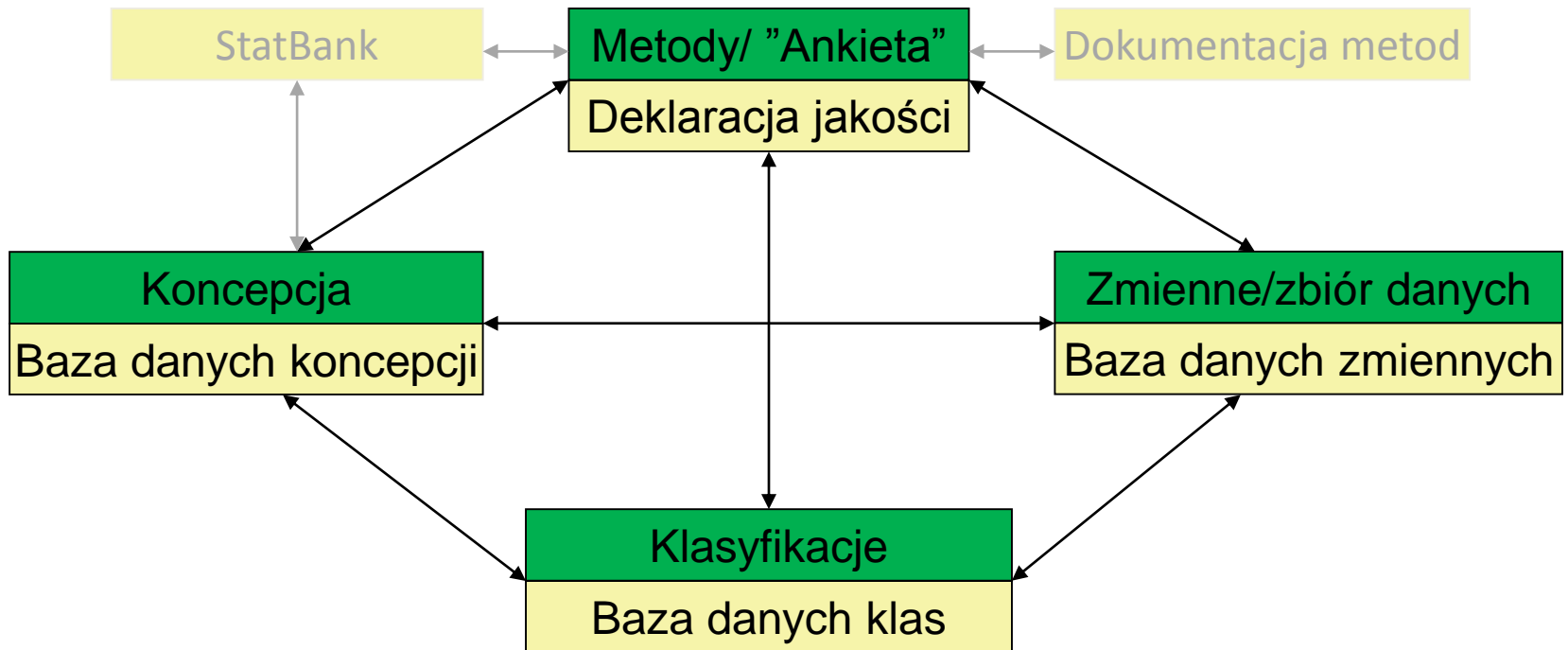
Użycie danych mikro do celów statystycznych i badawczych

- Artykuły, które mogłyby utrudnić korzystanie z danych mikro :
 - 14a (Konieczność informowania o sytuacjach, w których dane nie zostały uzyskane od podmiotu/osoby, której dotyczą),
 - 15 (Prawo dostępu do danych przez podmiot/osobę której dotyczą),
 - 16 (Prawo wnoszenia poprawek),
 - 17 (Prawo do wymazania ("prawo do bycia zapomnianym")),
 - 17a (Prawo do ograniczenia przetwarzania)
 - 19 (Prawo do zgłaszania obiekcji).
- Prawo krajowe ma wagę nadrzędną

Waga dobrych metadanych

- Umożliwiają użytkownikowi ustalenie, czy dane w archiwum można poddać rekombinacji w celu tworzenia nowej wiedzy, tzn. potwierdzania lub obalania stawianych hipotez
- Umożliwiają użytkownikowi zrozumienie, czy dane faktycznie odzwierciedlają dokładnie to, co jest potrzebne
 - Czy koncepcje są możliwe do uzgodnienia
- Użytkownicy wewnętrzni i zewnętrzni twierdzą, że to jest najważniejsza przeszkoda

„Klasyczne” elementy metadanych : „Model rombu”

Wnioski

- Budowanie systemu statystycznego opartego na rejestrach jest czasochłonnym zadaniem i znaczącą inwestycją
 - Zmiana kultury i priorytetów zarządzania
 - Ścisła współpraca z użytkownikami i właścicielami danych
 - Zachowanie poufności wymaga znaczących wysiłków
 - ✓ Możliwość zapobieżenia wzrostowi wskaźnika braku odpowiedzi
 - ✓ Przed użytkownikami otwierają się wspaniałe możliwości
 - ✓ Uwielbiają to = jakość
 - ✓ Badania i analizy polityki mogą rozkwitać
-
- ✓ W sumie: Wspaniałe korzyści!

Koniec!